

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania S.Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o ustalenie istnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lutego 2012 r.,

skargi ubezpieczonego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego

wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2

sierpnia 2010 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie S. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 kwietnia 2010 r., stwierdzającej podleganie przez odwołującego się obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 13 kwietnia 2009 r. oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 10 kwietnia 2000 r. do 31 sierpnia 2000 r. i od 1 października 2000 r. do 30 listopada 2000 r., a także ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne.

W dniu 8 sierpnia 2011 r. pełnomocnik odwołującego się złożył w trybie art. 424¹ § 2 k.p.c. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z 2 sierpnia 2010 r. Podstawę skargi stanowił zarzut naruszenia art. 9 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Skarżący wskazał nadto, że zachodzi wyjątkowy wypadek, „o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., bowiem wydanie wyroku stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP), która doczekała się bogatego skonkretyzowania w orzecznictwie TK i literaturze. Jak podkreśla się więc w opracowaniach jej dotyczących, niezbędnym jej składnikiem jest zaufanie obywateli do organów władzy publicznej, a elementem tego ostatniego jest istotnie rzetelne i kompleksowe informowanie obywateli o ich prawach i obowiązkach, które wynikają z ustaw”. Ponadto skarżący podniósł, że „nie może już – z uwagi na upływ terminów procesowych – wnieść innego środka zaskarżenia skierowanego na podważenie rozstrzygnięcia zawartego w wyroku. W szczególności nie jest możliwe wniesienie apelacji, ani też skargi kasacyjnej. W ocenie odwołującego się skarga kasacyjna ponadto, ze względu na okoliczność, że kodeks w zakresie jej sporządzenia stawia bardzo wysokie wymagania formalne (np. wskazanie przez skarżącego istotnego zagadnienia prawnego), byłaby środkiem niewłaściwym, z góry skazanym już na niepowodzenie przed Sądem Najwyższym. W tak ukształtowanej sytuacji faktycznej i prawnej niniejsza skarga jawi się zatem jako istotnie najbardziej słuszne rozwiązanie, pozwalające bowiem uwypuklić zagadnienie szkody, jaka grozi odwołującemu się wskutek wykonania orzeczenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wyjątek od tej zasady przewidziano w art. 424¹ § 2 k.p.c. W sytuacji, gdy

strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależniona jest od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Pojęcie wypadku wyjątkowego dotyczy zarówno przyczyn niezgodności z prawem wyroku ocenianych w kontekście naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, jak i przesłanek, dla których strona postępowania sądowego nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych do zaskarżenia orzeczenia.

Obowiązkiem skarżącego jest wykazanie w skardze, stosownie do treści art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., że zachodziły takie uzasadnione obiektywnie okoliczności, które uniemożliwiły stronie zaskarżenie wyroku w drodze dostępnych środków prawnych. Wykazanie wystąpienia wyjątkowego wypadku uzasadniającego wniesienie skargi, stanowi samoistny element skargi i należy do jej wymogów konstrukcyjnych, którego brak nie może być przez stronę naprawiony. Okoliczności, w jakich doszło do niezaskarżenia wadliwego z punktu widzenia strony orzeczenia, mają zasadnicze znaczenie dla odpowiedzialności subsydiarnej Skarbu Państwa, to bowiem strona winna wykazać, że za pomocą dostępnych jej środków prawnych uczyniła wszystko, żeby szkody uniknąć lub zapobiec jej powstaniu.

W niniejszej skardze odwołujący się nie powołuje się na żadne wyjątkowe okoliczności, uniemożliwiające mu wzruszenie będącego przedmiotem skargi wyroku. Strona skarżąca nie złożyła apelacji od wyroku Sądu Okręgowego, wobec czego niezaskarżenie wyroku nastąpiło nie na skutek wyjątkowych okoliczności, tylko na skutek zaniechania odwołującego się. Z utrwalonego już w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że okolicznościami uzasadniającymi potraktowanie sytuacji jako wyjątkowej w rozumieniu omawianego przepisu może być, na przykład, ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa, czy uzyskanie błędnej informacji od sądu, co uniemożliwiło stronie skorzystanie z przysługującego jej środka zaskarżenia (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 113, z dnia 2 marca 2006 r., I BU 2/05, LEX nr 299165, czy z dnia 21 listopada 2007 r., I BP 41/07, LEX nr 621124). Strona

skarżąca jakiegokolwiek tego typu okoliczności nie wskazała, powołując się wyłącznie na zawinione przez siebie uchybienie polegające na niewniesieniu apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji. Wyklucza to uznanie tego wypadku za wyjątkowy w myśl art. 424¹ § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 424⁸ § 2 k.p.c.).